

זה הדרדן

ZOHADEREKH زوهديرخ

גיליון 16 / 29 באפריל 2026

ספר חדש: 'הפוליטי
בזמן הקורונה' עמ' 9

צילום: אכשלום ששוני / פלאש 90

1 במאי של מאבק ותקווה

צילום: חיים גולדברג / פלאש 90

עם הזענות לא מונצחים

קומוניסט רוסי מפחד מהמהפכה הרוסית

"אם המצב הכלכלי במדינה ימשיך ויחמיר – רוסיה עלולה חס וחלילה להתדרדר למצב מהפכני כמו בשנת 1917 ויש למנוע זאת בכל מחיר!".

גנאדי זיוגאנוב, מנהיג המפלגה הקומוניסטית הרוסית בנאום במושב של הדומה, 22.4

מכתבים למערכת

עצמאות 2026 - רגע של בוש

בשידורי העצמאות 2026 לא ניתן היה להתעלם מאי-הנחות בצפייה בפניהם המכוסים והמטושטשים של החיילים על הבמה. כמה שנים לא צפיתי בשידורים של טקס יום העצמאות. בעיני זה היה מופע של מיליטריזם ולאומנות, העושה שימוש כמעט ציני בזיכרון החללים כדי לתדלק מעגל מתמשך של אלימות, כיבוש ומשטר אפרטהייד. כמדי שנה בטקס פרס הנשיא, 120 חיילים מקבלים את עיטור הנשיא על הישגים יוצאי דופן ותורמתם לצבא. הפעם נמשכתי לצפות בטקס בגלל שלא זכרתי מימי העצמאות הקודמים שהוענקו פרסים לחיילים. ואפילו בחלק הבידור, פניהם של רוב החיילים היו מטושטשים, מכוסים, או שלא פנו כלל אל המצלמה.

הנשיא יצחק הרצוג נשא דברים בחצר בית הנשיא והצהיר: "קשה להיזכר בעוד תקופה שבה המצטיינים שלנו הם חיילים שרוב שירותם עבר עליהם במלחמה. כל מצטיין תמיד מתמודד מול אתגרים רבים. בזמן מלחמה, הם גדלים שבעתיים. מצטיין בשנה רגילה מתעלה על כולם, בזמן מלחמה הוא עושה זאת תחת אש. מצטיינים בשנה רגילה נלחמים בחזית; בזמן מלחמה הם עושים זאת מעבר לקווי האויב. מצטיינים בשנה רגילה, לומדים את קרבות העבר אבל אתם נלחמים את הקרבות שעליהם ילמדו הדורות הבאים". נעדר מנאומו ולו רמז אחד שניתן יהיה להימנע ממלחמות בעתיד, או כל ביטוי של תקווה שהדרור הבא לא יצטרך להתגייס לצבא.

המסר המרכזי היה אפוא מסר של היררכיה: החייל המשרת בעת מלחמה עדיף בהגדרה על זה המשרת בעת שלום. ההישג הגבוה ביותר שאליו הנוער הישראלי יכול לשאוף הוא לטעום מטעם המלחמה המר ולהתקדם בתוך ארגון שמקיים כיום כיבוש בלתי-חוקי של העם הפלסטיני, תומך במשטר אפרטהייד, ושהעומד בראש מדינתו מבוקש בבית הדין הפלילי הבינלאומי על האשמות של רצח עם.

ברצוני לשאול את החברה היהודית-ישראלית שאלה ישירה: האם זו המדינה שדמיינתם? אני מבקש מכם להביט בכנות על מה שמקיף אותנו: היקף ההרג וההרס בעזה, האלימות הבלתי-פוסקת בגדה המערבית, ההרס שנגרם בדרום לבנון והנזק לערים הישראליות מהמלחמה הראשונה והשנייה עם איראן. ואז שאלו את עצמכם: האם זה שיא קיומנו? או שיש דרך אחרת? טקסי יום העצמאות 2026 לא היו רגע של גאווה; הם היו רגע של בוש.

גיא בוקי, תל-אביב

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם**עולה יותר מתקציב השכלה הגבוהה**

"הקמת רצועת הביטחון בדרום לבנון והזינוק במתח הביטחוני בשטחים הכפילו את היקף כוחות המילואים הדרושים לצה"ל, ביחס למה שנכלל בתכנון התקציב. עלות רצועת הביטחון החדשה בלבנון עלולה להגיע ל-15 עד 20 מיליארד שקל בשנה".

סמי פרוץ, "דה מורק", 19.4

החרדים מתגייסים למלחמה הדמוגרפית

"נוף הגליל שסבלה שנים מהגירה שלילית ומנטישת צעירים למרכז, מובילה מהלך יוצא דופן: ראש העיר החילוני רונן פלוט פותח את שערי העיר לעשרות קהילות חרדיות סגורות - מתוך חישוב דמוגרפי. המגזר החרדי מהווה כיום כ-17% מאוכלוסיית העיר, והיעד הוא להכפיל את מספרם בתוך כעשור. 'כמה שזוה לא טריוויאלי, אני ראש עיר חילוני שקורא לחרדים להגיע לנוף הגליל', אומר פלוט. 'אחרי תקופה ארוכה שכמעט לא ראינו מישהו שמגיע מהמרכז, אני רואה עכשיו אנשים מסתובבים עם עגלות'".

יעקב הרשקוביץ, "ישראל היום", 19.4

מגייסים דתיים למלחמה על התודעה

"מעדויות של עובדים בעבר ובהווה במשרד העלייה והקליטה עולות טענות קשות, שלפיהן עיקר פעילותו מכוונת לעידוד עלייתם של עולים דתיים, תוך מיקוד הפעילות בבתי כנסת, מוסדות דת וקשר עם רבנים. מנגד לא מתקיימת כמעט כל פעילות מול סטודנטים חילונים או גופים חילוניים אחרים. בכיר במשרד הודה כי רוב מוחלט של העולים המגיעים לישראל הם דתיים".

איתמר איכנר, "וויינט", 19.4

השר נגד התקשורת

"לאחר ניסיונות מאחורי הקלעים שעלו בתוהו, שלחתי הערב דרישה פומבית לתאגיד השידור להפסיק מיידית כל שידור או פרסום של הטקס המתועב והשנוי במחלוקת. שידור הפרסומת לטקס אינו 'פלורליזם', אינו 'פתיחות' ואינו 'חופש ביטוי'. זהו ניצול פסול של השידור הציבורי כדי לקדם מסר הפוגע ברגשותיהן של משפחות שכולות רבות ושל רוב מוחלט בציבור. אני ממשיך לקדם את הצעת החוק לקיצוץ משמעותי בתקציב התאגיד, אשר עברה לפני כחודש לוועדת הכספים וצפויה להביא לפיקוח של הממשלה והכנסת על תקציב ותכני התאגיד, לעיתים גם נגד המדינה, נגד חיילי צה"ל, נגד המשפחות השכולות ובעד הנרטיב של אויבנו".

ציוץ של שר התקשורת שלמה קרעי נגד שידור תשדיר של טקס פורום המשפחות השכולות, 19.4

העובדים וארגוניהם: 1 במאי של חשבון נפש

ההסתדרות וכלל ארגוני העובדים בישראל זקוקים להנהגה מעמדית הנחושה להיאבק במעסיקים, במלחמה, בכיבוש ובפשזים.

תוספות שכר - לא התכלית היחידה

במדינת ישראל הקפיטליסטית הניאו-ליברלית, למעמד העובדים משקל חברתי לא מבוטל. על פי נתוני הלמ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) נכון לינואר האחרון, מספר "משורות שכיר" בישראל הוא 4.1 מיליון. אבל נתון זה גבוה ממספר העובדים בפועל, כיוון שישנם עובדים המועסקים ביותר ממשרה אחת (כ-8% מהשכירים). על פי נתוני הביטוח הלאומי, יש בישראל כ-3.6 מיליון שכירים, בהם כ-430 אלף בענף ההייטק – בו נרשם הגידול המהיר ביותר במספר העובדים בעשורים האחרונים.

על פי האומדנים, יותר משליש מהשכירים בישראל חברים בארגוני עובדים, ביניהם כמיליון עובדים המשלמים דמי חבר לארגון מסוים (כגון ההסתדרות הכללית) ומאות אלפי עובדים שתנאי העסקתם נקבעים באמצעות הסכם קיבוצי, גם אם אינם חברים רשמית בארגון, אך לרוב יש חברים בוועד עובדים.

התפלגות החברים לפי ארגונים (נתוני הערכה ובחלקם נמסרו על ידיהם מבלי שיש אפשרות לבדוק האם הם נכונים): ההסתדרות הכללית היא הארגון הגדול וחברים בה כ-800 אלף עובדים (כולל גמלאים). הסתדרות העובדים הלאומית (ה"ע"ל) של הימין היא ארגון העובדים השני בגודלו בישראל. נכון לשנת 2026, מספר החברים בה מוערך בטווח שבין 100 ל-150 אלף עובדים. הסתדרות המורים וארגון המורים העל-יסודיים מקיפים יחד כ-20% מהעובדים המאוגדים - כ-150 אלף עובדי הוראה. לכוות לעובדים יש כ-19 אלף חברים.

קיימים גם איגודים מקצועיים יעודיים: ההסתדרות הרפואית (בין 32 ל-35 אלף חברים), ארגוני הסגל האקדמי הזוטר והבכיר באוניברסיטאות ובמכללות (בין 30 ל-35 אלף מרצים) וארגון העיתונאים (כ-1,500).

העובדים המאוגדים בישראל משתכרים כ-13% במוצק יותר מעובדים לא מאוגדים. כך עולה ממחקר שפרסם פורום ארלוזורוב לפני ארבע שנים. את המחקר ערך הדוקטורנט מתן קולרמן על בסיס נתוני הסקר החברתי האירופי. המחקר בחן גם את תוספת השכר הממוצע לעובדים מאוגדים בישראל בהשוואה למצב ב-26 מדינות קפיטליסטיות אחרות.

קולרמן מצא כי התוספת הניתנת במסגרת החברות בארגוני עובדים בישראל היא השנייה בגובהה בין המדינות שנבדקו (הגבוהה ביותר נרשמה באירלנד). קולרמן ציין שמחקרים בנושא מראים קשר ישיר בין שיעורי התאגדות גבוהים לשיעורי אי-שוויון נמוכים בחברה.

עם זאת ציין קולרמן שבין המדינות שנבחנו, ישראל מתאפיינת באי-שוויון גבוה גם בהשוואה למדינות עם שיעור התאגדות דומה. במילים אחרות: ארגוני העובדים בישראל ובראשם ההסתדרות, מסוגלים לדאוג לכלכלית באופן חלקי לדרישות חבריהם, אך אינם ממלאים את תפקידם כדי להגן על מעמד העובדים וכדי להגדיל את חלקם של כלל העובדים בעוגת ההכנסות על חשבון רווחי המעסיקים, באמצעות הסכמי מסגרת – בייחוד במגזר הפרטי. ב-1 במאי 2026 צריך לזכור זאת ולהדגיש שגם מאבקים בכיבוש, בפשזים ובמלחמה הם אינטרסים קיומיים של מעמד העובדים.

אפרים דויד

חקירתם ומעצורם של יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד ואיש העסקים עזרא גבאי ובנו אסף גבאי, שהחלה באוקטובר אשתקד, פתחה תיבת פנדורה בה מעורבים אינטרסים עסקיים, מהלכים במפלגת השלטון, ארגוני עובדים ומעשי שחיתות. החשוד המרכזי בפרשה, סוכן הביטוח עזרא גבאי, הוא איש מרכז הליכוד המקורב לשר התרבות והספורט מיקי זוהר ושאף הוגדר במפלגה "קבלן קלות".

בשבועיים האחרונים, נוסף השר מיקי זוהר לשורת הנחקרים הארוכה בחשד לשוחד, מרמה והפרת אמונים, הלבנת הון ועבירות מס. על פי החשיפה בחדשות 12 (24.4) במסגרת החקירה נבדקת גם התנהלות חוזרת של השר, שנהג להגיע יחד עם גבאי לאירועים של ועדי עובדים בגופים ציבוריים. זאת, כדי לסייע לגבאי להרחיב את פעילותו העסקית, כאשר מנגד נבחנת אפשרות לתמורה פוליטית בדמות חיזוק כוחו של זוהר בפריימריז בליכוד.

זוהר נחקר עד כה פעמיים ביחידה הארצית לחקירות הונאה במשך כ-20 שעות במצטבר, ובמשטרה מדגישים כי החקירה נמצאת בעיצומה. גורם בכיר במשטרה מסר: "השר זוהר הוא חשוד מרכזי בפרשת ההסתדרות בצד ארנון בר-דוד, זה הרבה מעבר לעניינים פוליטיים. לב התיק הוא שוחד אבל ישנם עוד חשדות שטרם נחשפו. יש התנשאות על החוקרים ואפילו זלזול, וניסיון לייצר נרטיב כאילו הכל אך ורק במגרש הפוליטי - אבל לא כך הדבר. השר זוהר לא עושה לנו טובה, הוא נחקר בגין חשדות חמורים ביותר".

במקביל, סיעת הליכוד בהסתדרות הגישה הצעה לתקן את חוקת הארגון כך שבר-דוד, אשר נבחר לקדנציה שנייה ב-2022, יוכל להמשיך ולכהן בתפקיד, ואף להיבחר לכהונה נוספת, גם אם יוגש נגדו כתב אישום. לפי היוזמה, כהונת יו"ר ההסתדרות תסתיים רק בעקבות פסק דין חלוט שירשיע אותו. אך בר-דוד הבהיר כי אם יוגש נגדו כתב אישום - הוא יתפטר מתפקידו בהתאם לחוקת הארגון.

בר-דוד כשל וחיוב ללכת הביתה

עם כתב אישום ובלעדיו, בר-דוד חייב ללכת הביתה. בשנות כהונתו הארוכות כיו"ר ההסתדרות הוא הצטיין בויתור גורף על זכויות עובדים ובראש ובראשונה על הזכות לחיים. כתומך נלהב במלחמת ההשמדה בעזה, הוא נתן יד חופשית לממשלת נתניהו להקריב את העובדים על מזבח הנקמה והכיבוש.

גם על הגנת רמת החיים של העובדים ומשפחותיהם הוא ויתר. יוקר המחיה הגואה והניצול המחפיר של בעלי הון את תקופת המלחמה לצבירת רווחים חסרי תקדים פגשו הסתדרות חסרת שיניים... כל מה שהיה לבר-דוד להציע היה "סופר מקוון" בבעלות הארגון. כן כשל בר-דוד במערכה להגנת המרחבים הדמוקרטיים שעוד נותרו בישראל מול הפשיזציה המואצת של ממשלת נתניהו.

לבר-דוד, שהיה במשך שנים רבות חבר מפלגת העבודה, קשרים ישירים עם ההון והשלטון, בייחוד עם הליכוד הימני קיצוני. אמנם בר-דוד, בדיוק כמו קודמו-יריבו עופר עיני, רצו לראשות ארגון העובדים הגדול במדינה בסיסמה "הסתדרות ללא פוליטיקה" – אבל במעשיהם הוכיחו שמדובר בהסתדרות ללא פוליטיקה מעמדית, אלא פוליטיקה המשרתת את בעלי ההון ואת הימין.

כאמור, בר-דוד כשל בכל המבחנים שתוארו, ומעבר לשאלה האם החלשת מעמד העובדים ופגיעה באינטרסים של השכירים יש להם יסוד פלילי, הוא חייב ללכת הביתה.

דורשים לתקן את מתווה הפיצויים בגין המלחמה

מאות אלפי עובדים ללא מענה

היוצאים לחל"ת. הביטוח הלאומי ימשיך להיות רשת ביטחון בתקופה זו, תוך מתן דגש בהנגשת זכויות ובמתן מענה מהיר לקבוצות שנפגעו במערכה הנוכחית".

23 הרוגים בתאונות

עבודה מתחילת השנה

אתם סרחאן, בן 54, תושב יפיע, נהרג השבוע (27.4) לאחר שנפל מגובה וספג פגיעת ראש קשה באתר בנייה בגבעת זמר בחיפה. הבנייה במקום היא ביוזמת קדושיםורדי בע"מ ובביצוע בי.סי.ס הנדסה ובטיחות בע"מ. על פי הקבוצה למאבק בתאונות בנייה ותעשייה, סרחאן הוא ההרוג ה-23 בתאונות עבודה, וה-14 באתרי הבנייה מתחילת השנה. הפועל נפל מגובה של 4 מטרים. גורמי הרפואה שהגיעו למקום העניקו לו טיפול ודיווחו כי מצבו קשה מאוד. סגן מפקד תחנת חיפה, סגן טפסר כפיר ג'נח, מסר: "יחד עם צוות של היחידה לחילוץ מיוחדים מתחנת קריות, פעלנו לחילוץ באלונקה ייעודית על מערכת חבלים עד שהעלנו אותו למפלט הכביש, ומשם פונה לבית חולים כשמצבו מוגדר קשה". כאמור, סרחאן נפטר מאוחר יותר מפצעיו. יצוין שביום חמישי האחרון נפטר סאמר ווליד סרחאן, בן 46, תושב מג'ד אל-כרום, מפציעת ראש קשה שאותה ספג לאחר שנפל מגובה של כ-4 מטרים במהלך עבודתו באתר לבניית בית ביישוב.

מצטרפים להסתדרות ומחזקים

את כוחו של מעמד העובדים

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש) פתחה בקמפיין הצטרפות להסתדרות כדי לחזק את כוחו של מעמד העובדים המאורגן. מחד"ש נמסר: "הגדלה משמעותית של מספר העובדים המאורגנים, יחד עם חיזוק הייצוג בהסתדרות — ארגון העובדים הגדול בישראל — נועדו לקחת חלק במאבק לשוויון ולשינוי החברה מן היסוד".

כמו כן, "חיזוק פעילותנו בהסתדרות פירושו לחזק את היכולת שלנו להגן על זכויות העובדות והעובדים ולהתמודד עם המדיניות הקפיטליסטית הניאורליברלית הקיצונית שמקדמת ממשלת הימין דווקא בעיצומה של מלחמת שולל". פעילי חד"ש בהסתדרות הבהירו שניתן להצטרף להסתדרות באתר הארגון או באמצעות חברות וחברי החזית הפעילים באיגודים המקצועיים, בוועדי עובדים, בנעמת ובמרחבים ברחבי הארץ. עוד הדגישו שהבחירות בהסתדרות יתקיימו במאי 2027, וכי הזכות לבחור ולהיבחר תינתן רק למי שצבר ותק של לפחות שנה כחבר ארגון העובדים. "ההצטרפות איננה רק הרשמה, אלא נטילת חלק פעיל במאבק המעמדי למען העובדים ולהגנה על זכויותיהם", הוסיפו.

להצטרפות להסתדרות ניתן לפנות למוקד הטלפוני *2383 או באמצעות הקישור:

<https://signup.histadrut.org.il/?mgs=2483>

יו"ר ההסתדרות, ארנון ברדוד, ונציג המעסיקים, יו"ר נשיאות המגזר העסקי דובי אמיתי, פנו השבוע לראש הממשלה, בנימין נתניהו, בדרישה דחופה לתיקון מתווה הסיוע למשק במסגרת המלחמה שפתחו ארה"ב וישראל נגד איראן. במכתבם קוראים ברדוד ואמיתי שלא לאשר את מתווה הפיצויים המוצע, המתיר מאות אלפי עובדים ועסקים ללא מענה. על פי המכתב, המתווה מצומצם, אינו משקף את היקף הפגיעה, ואינו מספק רשת ביטחון כלכלית וחברתית. במכתבם מסמנים ברדוד ואמיתי כמה נקודות מרכזיות: מתווה החל"ת אינו נותן מענה לעובדים שנעדרו מהעבודה רק בשבוע הראשון למבצע; מתווה הפיצויים למעסיקים מותיר עובדים רבים ללא כל פיצוי; אין מענה לעובדים בעסקים עם מחזור של למעלה מ-400 מיליון שקל; אין מענה לעובדים בעסקים שלא חוו ירידה של למעלה מ-25% במחזור; והפיצוי למעסיקים מכסה שיעור נמוך מהוצאות השכר של העובדים. את המכתב מסיימים בר-דוד ואמיתי בקריאה לגיבוש מתווה שיטיב עם כלל העובדים והעסקים: "מתווה הפיצוי במתכונתו הנוכחית מותיר מאות אלפי עובדים, שפעלו בהתאם להנחיות פיקוד העורף, ללא פיצוי כלכלי. לא ייתכן כי בשעת חירום לאומית, בה עובדים ומעסיקים נהגו באחריות ובהתאם להנחיות, הם יספגו הפחתות בשכר. אנו מבקשים כי תפעל לחיזוק החוסן הלאומי ותאשר פיצוי לכלל העובדים שנעדרו מעבודתם בגין הנחיות פיקוד העורף".

רוב היוצאות לחל"ת - אימהות לילדים צעירים

יצוין שעל פי המוסד לביטוח לאומי, בחודש מרס נרשמו כ-200 אלף עובדים הזכאים לדמי אבטלה, מתוכם 110 אלף בשל יציאה לחל"ת. זאת בעקבות המלחמה וההקלות בזכאות לדמי אבטלה לעובדים שהוצאו לחל"ת, כך על פי נתונים שפורסמו אתמול. גובה דמי האבטלה נגזר מגובה השכר, ו-63% ממקבלי דמי האבטלה היו נשים (לעומת 55% בימי שגרה), ובקרב היוצאים לחל"ת היו נשים 68%.

הקצבה הממוצעת לגברים הזכאים לדמי אבטלה עמדה על 276 שקל ליום, לעומת 217 שקל ליום לנשים, כשהממוצע הכללי עמד על 239 שקל ליום. יצוין שכמחצית מהעובדות הזכאיות, כ-57 אלף נשים, הן אימהות לילדים מתחת לגיל 14, ובקרב העובדים מדובר ב-43% — כ-31 אלף גברים. הגיל הממוצע של דורשי דמי האבטלה עומד על 40.

עובדים בני למעלה מ-67 שהוצאו לחל"ת אינם זכאים לדמי אבטלה, אך זכאים למענק מיוחד חלופי אם הם עומדים בתנאי הסף, ובהם חל"ת רצוף של 10 ימים לפחות. מתוך 9,244 בקשות של בני 67 ומעלה שהוגשו בתקופת המלחמה, דיווח הביטוח הלאומי כי 5,501 נמצאו זכאים לקבלת המנה הראשונה של תשלום המענק, וקיבלו את התשלום ב-24 באפריל. העלות הכוללת של המענקים לבני 67 ומעלה עמדה עד כה על 19 מיליון שקל. 3,743 בקשות נוספות עדיין נבחנות, והביטוח הלאומי צפוי לבצע העברת תשלום נוספת בימים הקרובים עם השלמת הנתונים.

מהביטוח הלאומי נמסר: "אנו רואים באופן עקבי את השפעות המלחמה ומצבי החירום על המצב התעסוקתי של אזרחי ישראל. הנתון המדאיג ביותר הוא הפגיעה בנשים ובאימהות לילדים צעירים, המהוות את הרוב המוחלט של

לא יתכן הסכם בלבנון בלי הסכם עם איראן

נתניהו וחיילי הכיבוש בדרום לבנון (צילום: לע"מ)

חיזבאללה הוא ארגון טוטלי שתיפקד בלבנון, עד למלחמה, כמדינה בתוך מדינה. יש לו זרועות פיננסיות, ארגונים כלכליים, ארגוני סעד, בריאות, חינוך ותקשורת, יש לו זרוע פוליטית, תוך פרלמנטרית וחוף פרלמנטרית, ארגוני נשים ונוער והארגון הצבאי הרב-זרועי החזק במדינה. המלחמה אמנם פגעה ברוב זרועות הארגון אך הוא מתאושש במהירות. חיזבאללה צמח מתוך המאבק בכיבוש הישראלי. כיבוש ישראלי נוסף, המתבקש ממנטליות ההכרעה (אחת ולתמיד) של משטר ציוני לאומני ומשיחי, לא יחליש את חיזבאללה, אלא רק ידרדר את לבנון למלחמת אזרחים, לקריסה כלכלית ופוליטית ולהגירה מואצת.

כלים שלובים

לבנון ואיראן הפכו כלים שלובים. אחרי מלחמת ארה"ב וישראל באיראן אי אפשר לנתק את שאלת יחסי ישראל-לבנון מההסכם, אם יושג, בין ארה"ב לאיראן. אם לא יושג הסכם, אי אפשר יהיה לנתק את השאלה לגבי מה שיקרה בתוך לבנון ובין לבנון וישראל מההשתלשלות העתידה של העימות האיראני-אמריקאי.

איראן ביקשה תחילה לכלול את שאלת חיזבאללה ולבנון ברשימת הנושאים במו"מ הישיר שלה עם האמריקאים. קבלת עמדה זו הייתה מתייגת את לבנון ככת-חסות של איראן ואת ישראל ככת-חסות של ארה"ב. ישראל התנגדה לניסיון ההכפפה האיראני וארה"ב קבעה שענייני ישראל-לבנון ידונו בנפרד. עם זאת אין זה אומר שבדינוני ארה"ב-איראן, אם וכאשר יתקיימו, לא תועלה בין האמריקאים והאיראנים שאלת ישראל-לבנון. את משך הפסקת האש הנוכחית בלבנון קבע טראמפ – שלושה שבועות, כשלא היה ברור אם המו"מ האיראני-אמריקאי אכן יתחיל במהלך הפסקה זו. אך בינתיים המו"מ תקוע. במקום לדבר על תוכנית הגרעין ובעיות אחרות, טראמפ והאיראנים תקועים בדיונים לגבי המצור הכפול שהטילו הדרית במצרי הורמוז. בינתיים הפסקת האש בין חיזבאללה וישראל מתפוגגת וההסלמה בינן גוברת.

כדי ליצור מראית-עין של עצמאות לבנונית 'המציאור' את השיחות בין ממשלת ישראל לממשלת לבנון בווישינגטון. לשם מראית עין של רצון טוב, דרש טראמפ מנתניהו מחווה, לכאורה, של הפסקת אש בלבנון. בפועל לא צה"ל ולא חיזבאללה מיישמים את הפסקת האש. השיחות בווישינגטון אולי מתקיימות, בינתיים, כאילו אין לחימה, אך לא גלויות להן שום פעולה של הגבלת חיזבאללה. לכן לא יאריך הזמן שהלחימה תתרחב. באין מו"מ עם איראן ובהינתן המשך המלחמה עם ישראל – לבנון תתבקע.

אבישי ארליך

בראשית המנדט הבריטי קרא דוד בן-גוריון לראות בנהר הליטני את גבולה הצפוני של א"י ולספח את השטח דרומית לליטני ואת מימיו. התנועה למען התנחלות בלבנון הרימה ראש בישראל בעקבות המלחמה בעזה ב-2024. שמה "אורי-צפון" ותומכים בה לימור הר-מלך, דניאלה וייס, כהניסטים ומתנחלים אחרים. לבנון היא, כרגע, זירת הלחימה הפעילה של ישראל. בשם "ביטחון הצפון" מגרש שר הביטחון ישראל כץ את האוכלוסייה השיעית מדרום לבנון (למעלה מחצי מיליון כבר פונו), מחריב את כפריה בשיטתיות, מפוצץ את הגשרים והמעברים בין הדרום לצפון ומשמיד את הצמחייה העבותה המקשה על תצפית ("חישוף"). ישראל עושה בדרום לבנון מה שעשתה ברצועת עזה. חיזבאללה המתנגד לפלישה הישראלית משגר טילים וכטב"מים לגליל העליון, גובה אבדות יומיות מהצבא ומשבש את חזרת התושבים ליישובי הגליל העליון. המלחמה מעצימה כי טווח הכטב"מים גדל, והפלתם קשה יותר מיירוט טילים.

ישראל כבשה כבר ארבע פעמים חלקים מלבנון. לעיתים לפרקי זמן קצרים ולעיתים למשך שנים רבות: ב-1978 ("מבצע ליטני"); בשנים 1982-2000 ("שלום הגליל"); ב-2006 ("מלחמת 34 הימים"); ומ-2023 ועד היום ("חברות ברזל"). המלחמות הראשונות היו נגד כוחות פלסטיניים בלבנון, האחרונות נגד החיזבאללה.

המשא ומתן להסדר קבע בין ישראל לבין לבנון עוסק בשתי שאלות מרכזיות: הראשונה היא נכונותה של ישראל לצאת מכל השטחים הכבושים בלבנון, והשנייה היא שאלת יכולתה של המדינה הלבנונית לשלוט במיליציות שבתחומה. בעבר היו אלה המיליציות העדתיות והפלסטיניות ועכשיו בעיקר חיזבאללה. החלטות מועצת הביטחון 1559 ו-1701 בדבר פירוק חיזבאללה ומיליציות אחרות והצבת כוח יוניפי"ל בדרום לבנון לא הועילו. שאלת הגבולות בין לבנון וישראל פתירה. שאלת חיזבאללה קשה יותר.

בין ישראל ולבנון הייתה הסכמה ב-2006 לגבי "הקו הכחול", קו גבול המנדט הבריטי-צרפתי מ-1923, כגבול מקובל. ישנן אי-הסכמות לגבי שייכות כפר רג'ר וחוות שבאע לסוריה או ללבנון ועוד מספר תיקונים קטנים לנקודות סימון הגבול. על גבול המים הכלכליים בין לבנון וישראל הוסכם ב-2022 בפשרה בתיווך אמריקני (ובהסכמת חיזבאללה).

היסטוריה ארוכה של מליציות חמושות

בחשיבה המדינית המערבית, מונופול של המדינה על אמצעי האלימות נתפס כתנאי בסיסי להגדרת מדינה. מדינות שיש בהן ארגונים חמושים שאינם תחת מרות המדינה נתפשות כמדינות כושלות או מדינות בתהליך התפוררות. בחלק ניכר ממדינות המזרח התיכון לא מתקיים, מסיבות היסטוריות, תנאי המונופול על אמצעי האלימות. כלומר, יש מיליציות שונות שבידן כוח צבאי המגביל ומאתגר את מרות המדינה.

ללבנון היסטוריה ארוכה של מיליציות חמושות: עדתיות, דתיות, פלסטיניות, מפלגתיות, עברייניות ועוד. חלק מהארגונים החמושים במדינות המזרח התיכון הם טרנס-לאומיים (דאע"ש למשל) וחלקם פרוקסי של מדינות אחרות. מהפכת 1979 באיראן הפכה את רעיון הפרוקסי הנאמנים למהפכה השיעית לנדבך חשוב בתפיסת הביטחון. הפרוקסי הם היטל-כוח של המהפכה האיראנית ומשמרות המהפכה מעבר לגבולותיה של איראן. ארגוני פרוקסי פרו-איראניים קיימים בלבנון בעיראק ובצורה אחרת בתימן.

הפגנה של שותפות השלום נגד הטיהור האתני בראס עין אל-עוג'ה (צילום: שותפות השלום)

מחנה השלום היהודי-ערבי

וכמו שאני נאבקת למען החופש שלי כאישה בתוך מציאות פטריארכלית שרואה בי פחות מאדם, כך אני נאבקת למען החופש שלי כפלסטינית מול מציאות שמבוססת על עליונות אתנית, שגם רואה בי פחות מאדם. הקו שלנו הוא לא רק אלטרנטיבה למציאות שאנחנו חיים בה. המציאות הנוכחית היא תהום אנושית. הקו שלנו הוא להוליד וליצור מציאות שראוי לקרוא לה חיים. חיים של בני אדם שפועלים מתוך דאגה הדדית, כבוד ושוויון בין בני אדם.

סולאפה מח'ול, רכזת שותפה

לבנות מחדש את המחנה - לבנות חברה צודקת

אני גאה להדליק משואה בטקס המשואות האלטרנטיבי של יש גבול – עמוד תווך של השמאל הערכי בישראל. אבי, גלעד עברון, היה ממקימי יש גבול כאשר סירב להילחם במלחמת לבנון הראשונה – אותה מלחמה שהמיטה הרס ומוות על העמים הלבנוני והפלסטיני ולא השיגה ביטחון לשום אזרח ישראלי. וכעת אנו שוב כובשים את לבנון, שוב הורסים והורגים במלחמה ובכיבוש שאינם מביאים לנו ביטחון. כעת הכל חשוך יותר – אחרי שנתיים של רצח עם והתבססות האפרטהייד תחת ממשלה פאשיסטית. ודווקא בחשכה זו אנחנו מתעקשים להדליק אור של תקווה ושל מאבק לצדק.

אני גאה להדליק את האור הזה מטעם הקואליציה "שותפות השלום" יחד עם חברתי ושותפתי סולאפה מח'ול. שותפות השלום הוקמה בדצמבר 2023 כשגם מחנה השלום בארץ היה ברובו בחשכה. שותפות השלום באה לא רק להחזיר את מה שהיה. מול החשכה של רצח עם, פשיזם וייאוש – היא עזרה להאיר את המציאות ולבנות את המחנה מחדש, על בסיס של שותפות אמת ערבית-יהודית במאבק לשחרור הדדי. זו שותפות שמכירה באי-השוויון המבני בחברה כובשת. שותפות שבנויה על הצורך שלנו זה בזה, כי רק יחד נוכל לשחרר את כולנו. זו שותפות במאבק – כי רק במאבק שלא פוחד להאיר את האמת נוכל לבנות חברה צודקת.

עמרי עברון, רכז שותף

סולאפה מח'ול ועמרי עברון, הרכזים השותפים של הקואליציה "שותפות השלום", נמנו עם מדליקי המשואות בטקס המשואות האלטרנטיבי שמקימת מדי שנה תנועת "יש גבול". בטקס משתתפים פעילות ופעילים פוליטיים וחברתיים הנאבקים למען ישראל שויונית, צודקת וראויה. להלן דבריהם של מח'ול ועברון במהלך הטקס.

מחוסר אונים למאבק משותף

מחשבות רבות היו לי על מה שיש לי לומר כאן היום. הרבה מחשבות, והרבה כאב, ולא תמיד ברור איך מבטאים זאת במילים, במיוחד כשזה גם אישי מאוד וגם פוליטי מאוד. אני אישה פלסטינית מהדור השלישי לנכבה, בת לשתי משפחות עקורות – האחת מכפר אל-בסה והשנייה מכפר בירעם. בימים אלה בכל שנה, אני נוטלת חלק בצעדת השיבה, שהשנה אסרה עלינו המשטרה שוב לקיים אותה. בצעדה אנו מציינים את הכאב שבו אנו חיים – מציאות של כיבוש, של טיהור אתני, של אפרטהייד ושל פליטות אין-סופית, ומחזקים את התקווה שעוד יגיע יום והנכבה תגמר. ולמציאות זו נוסף בשנים האחרונות רצח עם פומבי שמתרחש מול עינינו. מתוך מציאות זו בדיוק אני באה אליכם, כי ממורכבות זו הגעתי לשותפות השלום. זו והשותף שלי עמרי עברון הושיטו לי יד ברגעים הכי קשים שבהם איבדתי כל תקווה. שותפות השלום הייתה המקום המחבק שהוציא אותי ממצב של התבוננות וחוסר אונים למצב של פעולה ומאבק משותף.

עבורי, שותפות ערבית-יהודית אינה סיסמה. היא לא ניסיון ליצור סימטריה שלא קיימת. זו בחירה לא פשוטה לפעול יחד בתוך מציאות לא-שוויונית, להגיד את הדברים כמו שהם, ולהמשיך לפעול למרות הכול.

אני כאן לא כדי להכחיש את הכאב. אבל אני גם לא מוכנה לאפשר לו להיות הדבר היחיד שמניע אותי. המאבק שלי אינו מאבק לאומי, דתי או אתני – הוא מאבק לחירות. הוא מאבק של שמאל. אני יודעת שמושג זה לפעמים נשמע שחוק, או נאמר בקלות, בלי הבנה עמוקה של המשמעות שלו. אבל בשבילי זה הקו שמייצג אותי. לבחור להיאבק על טוב משותף, גם כשזה מתנגש בפחדים, בכאב, וברצון להיסגר. זה הקו שלי.

אוניברסיטת ת"א זכתה במכרז נוסף להפעלת תוכנית לימודים צבאית

בניין גילמן הופך בסיס

חייל קרבי בקמפוס תל-אביב (צילום: אוניברסיטת תל-אביב)

אקדמאים שמביעים ביקורת על מיליטריזציה או על ערכים צבאיים עלולים להיתקל בהשתקה, בהתעלמות ואפילו בסנקציות. הדו"ח מביא כדוגמאות את פיטוריו ממכללת ספיר של המרצה ניזאר חסן, לאחר שביקש מחייל שלא להגיע לשיעור במדים, ואת תנאי המכרז של תוכנית "ארז" הכוללים דרישה להימנע מביקורת כלפי הצבא וחייליו.

חופש הביטוי והמחאה של סטודנטים בקמפוס אוניברסיטת תל אביב סובל מדיכוי גובר מאז 7 באוקטובר. חומרת המצב באה לידי ביטוי גם בפנייתה של האגודה לזכויות האזרח להנהלת האוניברסיטה, בה קראה לעצור את מגמת הפגיעה בחופש הביטוי של סטודנטים ומרצים.

מעבר לאווירת ההשתקה הכללית שהתרחבה מאז 7 באוקטובר, נראה כי המיליטריזציה הגוברת של הקמפוס ממלאת תפקיד מרכזי בחיזוק מנגנוני הדיכוי. סטודנטים שמעזים למחות נגד "ירידי התעסוקה" של התעשייה הצבאית בקמפוס – נרדפים. באחד המקרים אף העבירה האוניברסיטה לשב"כ פרטים של סטודנט שנחשד בפגיעה בריד כזה. רק לאחרונה החל הליך משמעותי לסטודנט רק משום שצילם חיילים מסתובבים בקמפוס כשהם נושאים נשק.

אין זה חדש שהציבור המרכז-ליברלי בישראל, אותו אוניברסיטת תל-אביב מקפידה לייצג בנאמנה, לא מסוגל לבקר את הצבא. נראה שהנהלת אוניברסיטת תל-אביב החליטה למרות התגברות החרם האקדמי עליה דווקא להגביר את קשריה עם צבא כיבוש שמבצע רצח עם. אך מעבר לאיום החרם, הכנסה של נורמות צבאיות (חיילים, נשקים, מפקדים) לתוך מרחב אקדמי שצריך להיות אזרחי, חופשי וביקורתי, פוגעת בבסיס המהות של האוניברסיטה. אלה מקהילת הקמפוס ומחוצה לה שעוד אכפת להם מהרעיונות הללו חיילים להיאבק בכניסה של "חבצלות" לתוך הקמפוס, לפני שיינעץ המסמר האחרון בארון של האקדמיה.

דויד מרגלית

מאז 7 באוקטובר, כל מי שנכנס בשערי אוניברסיטת תל-אביב שם לב למספרם הרב של חיילים-סטודנטים. לא מדובר באנשי קבע שהיו תמיד מגיעים לקמפוס ללימודים, אלא בתוכנית "ארז" לקצינים קרביים, שמושמת באוניברסיטה מאז ספטמבר 2023, וכוללת 80-100 חיילים במחזור.

מראה החיילים הרבים המסתובבים עם נשק ארוך בקמפוס עורר תרעומת בקרב מרצים וסטודנטים רבים. לאחר פניות חוזרות ונשנות להנהלת האוניברסיטה, החיילים מגיעים כיום עם אקדחים מוסתרים. ממש שיפור. סטודנטים רבים, ובמיוחד סטודנטים ערבים, החלו לדווח על חשש ממשי להביע את עמדותיהם בכיתה מלאה בחיילים, ובניין גילמן של הפקולטה למדעי הרוח, הנחשב מוקד השמאל בקמפוס, נראה כבר יותר כמו בסיס צבאי.

כל זה לא מפריע לאוניברסיטה הסבורה שמצאה דרך חדשה לממן את הפקולטה למדעי הרוח: החודש נודע כי תוכנית "חבצלות" של חיל המודיעין תעבור מהאוניברסיטה העברית לתל-אביב. המשמעות היא עוד כ-200 חיילים-סטודנטים בבניין גילמן, והגברת המעורבות הצבאית בקמפוס (שכבר לפני כן הייתה גבוהה במיוחד).

דו"ח "פרופיל חדש" שחיבר ניסי פלאי תחת הכותרת "אקדמיה בפקודה: מיליטריזם באקדמיה בישראל", מצייר תמונה לא מחמיאה במיוחד של אוניברסיטת תל-אביב. האוניברסיטה מופיעה כאחד המוסדות הבולטים בשיתופי פעולה צבאיים-אקדמיים. בתחום ההכשרה והלימודים, מציין הדו"ח כי בין השנים 2019-2022 היו לאוניברסיטה הסכמים עם משרד הביטחון בשווי של 4.6 מיליון שקל, וזאת מבלי לכלול את ההסכם להפעלת תוכנית "ארז", שהיקפו המוערך הוא 15 מיליון שקל לשלוש השנים הראשונות.

דוגמה נוספת היא תוכנית Innobit, שנבנתה בשיתוף פעולה בין חברת הנשק "אלביט", הפקולטה להנדסה באוניברסיטת תל אביב ומרכז החדשנות של האוניברסיטה. לפי עדות סטודנט שמובאת בדו"ח, בקורסים של התוכנית נדרשים הסטודנטים לחתום מראש שהתוצרים יהיו קניין רוחני של אלביט, ולא שלהם. תוכנית נוספת באוניברסיטה שמצוינת בדוח היא "מהנדסות העתיד", שיתוף פעולה בין אוניברסיטת תל אביב והתעשייה האווירית שנועדה "להעצים נשים".

הדו"ח של פרופיל חדש מציג תמונה רחבה של שילוב מעמיק בין מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל לבין הצבא, משרד הביטחון, גופי הביטחון והביון והתעשיות הצבאיות. לפי הדו"ח, האקדמיה בישראל אינה רק מרחב אזרחי של מחקר והוראה, אלא גם שותפה פעילה בהכשרה, בגיוס, במחקר ובפיתוח עבור מערכת הביטחון. כיום ישנן במוסדות ההשכלה גבוהה לפחות 57 תוכניות צבאיות-אקדמיות המיועדות לחיילים בשירות סדיר, לאנשי קבע, לאנשי מילואים ולמועמדים לשירות ביטחון. בשנים 2019-2022 עמדו ההתקשרויות הכספיות בין הצבא למוסדות האקדמיים בתחום הלימודים וההכשרה האקדמית על 269 מיליון שקל.

הדו"ח גם מתאר אפקט מצנן על חופש הביטוי והמחקר באקדמיה בעקבות המעורבות הצבאית הגוברת. לפי מחבריו,

ראש ממשלת ספרד פדרו סנצ'ס ונשיא ברזיל "לולה" דה סילבה במפגש נגד הימין הקיצוני שנערך בברצלונה (צילום: נשיאות ברזיל)

כנס "ההתגייסות המתקדמת העולמית" נגד הימין הקיצוני עם קובה ונגד התערבות ארה"ב

האחרון התחייבו מנהיגי ברזיל, ספרד ומקסיקו להגביר את הסיוע לקובה, כדי להקל על "המשבר ההומניטרי החמור שגורם המצור האמריקאי על האי הקריבי". בהודעה משותפת קראו שלוש המדינות לדיאלוג כן בין ארה"ב לקובה בהתאם למגילת האו"ם, והוסיפו כי לעם הקובני הזכות להיות חופשי בקביעת עתידו.

השלושה התחייבו לספק סיוע משמעותי לאי הסוציאליסטי תוך כיבוד הריבונות של הרפובליקה הקובנית. כדי להתמודד עם איומיו של נשיא ארה"ב דונלד טראמפ "לחנוק את קובה", בשלב הראשון תשלח ספרד פאנלים סולאריים ומוצרי היגיינה. ברזיל ומקסיקו, שתי הכלכלות החזקות באמריקה הלטינית, כבר שיגרו לקובה סיוע רב בחודשיים האחרונים. אך בשל חשש מצעדי תגמול נגד חברת הנפט הלאומית "פטרובראס", הנסחרת בבורסת ניו יורק, ציין לולה כי ברזיל לא תשלח נפט או מוצרי נפט לקובה: "הקובנים הבהירו לנו: לולה לא צריך לנקוט בשום צעד שיפגע בברזיל", הסביר.

יצוין שטראמפ מאיים שוב ושוב להשתמש בכוח צבאי נגד האי הקריבי ברגע שתסתיים המלחמה נגד איראן. "אולי נעבור דרך קובה ברגע שנסיים שם", הכריז נשיא ארה"ב. אך פעולה כזו תהיה מנוגדת למשפט הבינלאומי, טוענות מקסיקו, ספרד וברזיל, הקוראות לכבד את אמנת האו"ם. לולה התבטא בחריפות גם נגד המלחמה בה פתחו ארה"ב וישראל נגד איראן. "טראמפ פלש לאיראן ומחירי המזון בברזיל עולים, מחירי התירס עולים במקסיקו ומחירי הגז במקומות אחרים. המשמעות היא שהעניים הם אלו המשלמים את מחיר חוסר האחריות של מחוללי המלחמות שאיש אינו רוצה בהן".

פרסום הצהרה המשותפת נגד טראמפ ולמען קובה בספרד אינו מקרי. לאחר שגינה את מלחמת ההשמדה בעזה, הטיל סנצ'ס אמברגו על משלוחי נשק לישראל. בכך נקט באחת העמדות הנחשבות ביותר ביבשת אירופה. במקביל גינה סנצ'ס את המלחמה נגד איראן ואסר על מטוסים אמריקאיים להשתמש בבסיסים בספרד.

קנצלר גרמניה פרידריך מרץ השמרני בעד קובה ונגד מדיניותו של הנשיא דונלד טראמפ... ההיינו כחולמים? זה קרה ביום רביעי שעבר (22.4) במסיבת עיתונאים משותפת שנערכה במהלך ביקורו של נשיא ברזיל לואיס אינסיו "לולה" דה סילבה בברלין. "למרות חילוקי הדעות בין הנשיא טראמפ לבין ממשלת קובה הקומוניסטית, זו אינה סכנה כלשהי עבור ארה"ב ואין כל מקום להתערב בעניינה", אמר מרץ. "ארה"ב צריכה לפתור את חילוקי הדעות עם קובה בדרכי שלום. העולם אינו זקוק לסכסוך חדש שיוביל להחמרת הבעיות הקשות שכבר קיימות", הוסיף.

הנשיא לולה דה סילבה הדגיש בהקשר זה: "עמדותיה של ארה"ב כלפי קובה הן בושה וחרפה. צריך להפסיק לאיים על קובה ולהתערב בענייניה הפנימיים. ארה"ב חייבת לכבד את ריבונותן של כל המדינות ברחבי העולם".

הצהרותיהם של מרץ ושל לולה אינן מקריות. לולה היה זה שדרש מן הקנצלר להתבטא בפומבי בסוגיה. זה היה גם אחד מקווי הסיכום של הכנס "ההתגייסות המתקדמת העולמית", שנערך בברצלונה בימים 17-18 באפריל ביוזמת ראש ממשלת ספרד, פדרו סנצ'ס. האחרון הבהיר בפתחו: "יש לגייס את כל הכוחות המתקדמים בעולם כדי לסכל את מתקפת הימין הקיצוני".

מטרת הכנס בברצלונה הייתה - "בניית חזית מאוחדת של מנהיגים, פעילים וארגונים פרוגרסיביים כדי להגן על הדמוקרטיה ועל זכויות אדם ולקדם צדק חברתי". עוד בין יעדיו - "צמצום אי-השוויון, מיסוי של העושר המופלג שבידי מתי מעט וטיפול ביוקר המחיה הגואה".

בכנס השתתפו יותר מ-6,000 אישים מ-75 מדינות, ביניהם דמויות פוליטיות כמו סנצ'ס, דה סילבה, נשיאת מקסיקו קלאודיה שיינבאום, נשיא דרום אפריקה סיריל רמפוזה, נשיא קולומביה גוסטבו פטרו ומושל מינסוטה טים וולז. היוזמה אינה אירוע חד-פעמי, אלא תחילתו של מסע ארוך טווח לבניית יכולת פעולה משותפת. סיכול ההתערבות הצבאית בקובה נכלל בין המטרות המיידיות של מפגש ברצלונה. ביומו

נמרוד עובד

ספר חדש: הפוליטי בזמן מגפת הקורונה

קבעתי ב־15 ביוני 2021, עת בוטלה בארץ החובה לעטות מסכה רפואית. על ביטול מצב החירום הבריאותי הבינלאומי הודיע מנכ"ל ארגון הבריאות העולמי שנתיים מאוחר יותר, ב־15 במאי 2023. בעת הודעתו נמנו בעולם כשבעה מיליון אנשים שנפטרו מקורונה. היומן כמו החל להיכתב מעצמו וגם הכותרת - יומן השנה האיומה - קפצה בקלילות מן המקלדת. חשוב לציין שהיומן לא שימש לי חומר גלם לספר, והוא מובא כאן כלשונו לאחר עריכה עניינית ולשונית מתבקשת, אך לא יותר מזה.

חדוה ישכר

פסטיבל חיפה לסרטי פועלים

פסטיבל חיפה ה-19 לסרטי פועלים יתקיים כמדי שנה בסנימטק חיפה ממחר (חמישי) ועד שבת 2 במאי. יוקרנו בו ארבעה מהסרטים החשובים של השנה, מלוויים בשיחות ופאנלים. כן יוענק בו "אות סיקור עבודה מאורגנת וזכויות עובדים" לקרן נויבך ולצוות "סדר יום". תוכנית זו שודרה במשך 17 שנה ברשת ב' של תאגיד "כאן" הציבורי. בפסטיבל יוקרנו בטרם בכורה הסרט הצרפתי "בעבודה" (2025, 92 דקות / צרפתי, כתוביות בעברית ובאנגלית); "מאמא" (ישראל, פולין ואיטליה, 2025, 93 דקות / עברית, ופולנית, תרגום לעברית); "תיק 137" (צרפת, 2025, 115 דקות / צרפתי, תרגום לעברית ולאנגלית); ו"משמרת מאוחרת" (שווייץ וגרמניה, 2025, 92 דקות / גרמנית, תרגום לעברית ולאנגלית).

יוסי אבו

לוח ההקרנות המלא:

<https://haifa-labor.org.il>

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

האביב מגיע / איתמר גריילסאמר

הַרְקוּד הַמְּמַלֵּא אֶת הָאָבִיב מְנַסֵּה לְהַשְׁפִּיחַ
 יְלָדִים בְּגִנָּה מְגֻדְלִים צְחוּק בְּשִׁמְשׁ קוֹפְחֵת
 גּוֹפִינּוּ מְתַעַרְבְּכִים פְּצָבָעִים לְפָנֵי הַצִּיּוֹר
 אֲנַחְנוּ מְתַהַלְכִים מְחִפִּים לְבָכוֹת
 אֶךְ בִּינְתִים הַמְּנוֹת פּוֹסֵחַ
 וְנוֹתֵן עוֹד שֶׁהוּא עַד שְׁיָגִיעַ
 מוֹקֵיעַ אֶת הַנְּעוּרִים שֶׁמְרָאִים אֶת הַדְּרֹךְ לְהִיסְטוֹרִיָּה
 אֲבָל הִיא אֵינָה מוֹכֵנָה לְקַחַת חֶלֶק בְּמַחֹל
 לְאֵט לְאֵט הַחֶצֶר מְתַמְלֵאת בְּחֹל
 צְמָחִים וְקַקְטוּסִים עֶקְשִׁים
 צְפוּרִים קִטְנֻטוֹת וְעוֹרְבִים מְלֵהָגִים
 פְּלִם מְגִימִים בְּרִצּוֹנָם לְחִיּוֹת
 נוֹתְנִים לְאוֹר שֶׁמֶשׁ מְתוֹק לְהִנְחוֹת אֶת דְּרָכָם
 לְעֵבֶר כְּפָרִים שֶׁמְחוּץ לְהֶשֶׁג יָדָם
 לְמִקְוֵמוֹת בְּהֵם הָאֲרָגִים שׁוֹתְקִים
 הָאֲבָנִים עוֹד יִשְׁנוֹת בְּסִינְטָה נִשְׁפַּחַת
 הַרְחַק מֵהַתְּפֵת וְהַגְרָוֵן הַרְצִחַת.

הסופרת והעיתונאית חדרה ישכר פרסמה בשבוע שעבר את ספרה "הפוליטי בזמן הקורונה – יומן אישי" (הוצאת רסלינג). בספר חמישה פרקים המספרים את קורות המגפה ואת השלכותיה הפוליטיות והחברתיות מסתיו 2019 ועד יוני 2021, בתוספת אחרית דבר ורשימת מקורות. להלן "טעימה" מתוך ההקדמה של היומן.

ירוס הקורונה פרץ לעולמנו כאילו מאזור זמן אחר ותפס אותנו מופתעים, בלתי מוכנים, ולזמן מה אף מבועתים. זמן קצר לפני הופעתו התקיימו הבחירות לכנסת ה־22. זה היה ב־17 בספטמבר 2019, פחות משלושה חודשים מאז שמעתי לראשונה על נגיף מסתורי שהתגלה בעיר ווהאן במחוז חוביי בסין, כאשר סין עדיין לא הודתה בהתפרצות המחלה והתפשטותה בעיר. זה יקרה רק בינואר 2020. סבב הבחירות הזה היה השני באותה השנה, מועד ב' אם תרצו, מאחר שהכנסת ה־21 פוזרה כחודש לאחר השבעתה, משום שנתניהו לא הצליח להרכיב ממשלה עם 35 המנדטים שקיבל הליכוד, שכן דבק בו כתם של נאשם בשלושה תיקים שעתיד לעמוד למשפט. הבחירות הוקדמו, וגם לכך לא היינו מוכנים. צפיתי משבר פוליטי מתמשך, וכדי להבין מי נגד מי, ומה יכול לשחרר את הפלונטר, החלטתי לתעד את מה שמכונה "מדרון חלקלק" הממחיש באופן גרפי את ההידרדרות הפוליטית לתהום אנטי-דמוקרטית. כך התחלתי לכתוב ביום הבחירות הזה יומן פוליטי בעיקרו, כי היה לי ברור שהמשבר הפוליטי לא עומד להסתיים בקרוב, ושהוא עוד יחמיר. שנה איומה מצפה לנו, חשבתי בדרכי מן הקלפי הביתה...

... מה שנראה בתחילה כמשבר בריאותי, ובמהלך הזמן גם כלכלי, התלכד עם המשבר הפוליטי אצלנו לסיפור מורכב אחד. כמעט מיד השתלטה המגפה על כל ממדי חיינו, והפוליטיקה של דרכי ההתמודדות עם המגפה, הן של המוסדות הבינלאומיים והן של הממשלות השונות, נקלטה ללא קושי באקטואליה הפוליטית שלנו, כמו ריקוד טנגו מן הגיהנום וכלי שנבין באמת מי המוביל ומי המובל. אבל היה אפשר לראות בבירור איך השתלבה המגפה בניהול המדינה לפי אסכולת נתניהו, ובאיזו מיומנות הוא ניצל את החרדה מפניה כדי להנדס מציאות שבה הוא המחליט והקובע, ולנו לא נותר אלא לקבל ולציית, ובהמשך - גם להתנגד ולמחות. אם לא נדבקת בנגיף או אם המחלה עברה עלייך בקלות, ואם לא איבדת את עבודתך או מצאת עבודה טובה יותר מהבית, ולא נכנעת לאדישות או למלנכוליה כדי להתנתק מן המציאות, את יכולה לקבל את הבירוד החברתי שהמגפה כופה עלייך באמצעות צווי חירום שממשלתך מוציאה כהזדמנות חרדפועמית לחיות חיים אחרים בביתך שלך. זה לא עניין של מה בכך. דמייני מעבדה שאת נמצאת בה ימים ולילות ארוכים כחוקרת ונחקרת בגוף אחד, ואת בודקת את עצמך ואת התנהגותך תחת משברים ומתעדת את המחקר המתפתח שלך ביומן המעבדה, עדיין בלי להכיר את החומר התיאורטי שתוכלי להסתמך עליו. הכול חדש לך, גם את חדשה לעצמך. כך הרגשתי אני...

... שנת הקורונה נמשכה יותר מ־12 חודשים, כשנקודת ההתחלה שלה ניתנת לבחירה. ינואר 2020, שבו הודתה סין בהתפרצות הנגיף, הוא נקודת זמן אפשרית לספירת חודשי הקורונה. אך גם 11 במרס באותה השנה, אז הכריז ארגון הבריאות העולמי על הקורונה כמגפה מתפשטת, פנדמיה, ששוי להתאים לפתיחת שנת הקורונה הארוכה. את סיומה

אין רוב בלי חד"ש והמפלגות הערביות

בסקר חדשות 13 "ביחד" והליכוד משתוות עם 26 מנדטים כל אחת. ישר של איזנקוט מקבלת 12 מנדטים, עוצמה יהודית וש"ס 10 כל אחת, הדמוקרטים 8, יהדות התורה 7, ישראל ביתנו 6, חד"שתע"ל 6 ורע"ם 5. הציונות הדתית עוברת את אחוז החסימה עם 4 מנדטים, בעוד בל"ד, המילואימניקים וכחול לבן נותרות מתחתיו.

יור"ר חד"שתע"ל, ח"כ איימן עודה, אמר בריאיון לכאן 11 כי סיעתו תפעל כדי למנוע מממשלת הימין להמשיך לקדנציה נוספת. בריאיון נשאל עודה האם יתמוך בנפתלי בנט לראשות הממשלה, חרף הצהרותיו כי לא יישען על חד"ש והמפלגות הערביות. עודה כינה את דברי בנט "אמירה גזענית", אך הבהיר כי סיעתו אינה פוסלת תמיכה מבחוץ במועמד שיחליף את נתניהו, אם קולה יהיה מכריע. לדבריו, ההכרעה תתקבל רק לאחר הבחירות, בהתאם למפה הפוליטית ולמשא ומתן. בסיום הריאיון התייחס עודה לאפשרות של כינון מחודש של הרשימה המשותפת, ואמר כי יפעל להקמת רשימה משותפת אחת, המשקפת את רצון הציבור הערבי ועשויה להעלות את שיעור ההצבעה.

כל סקרי הבחירות שפורסמו במהדורות החדשות לאחר האיחוד של בנט ולפיד במפלגת "ביחד" מצביעים על מגמה דומה: אין לגוש האופוזיציה הציונית רוב כדי להפיל את ממשלת הימין ללא תמיכת חד"ש והמפלגות הערביות.

שלושה סקרים שפורסמו בימים האחרונים מציגים תמונה דומה: האיחוד החדש בין נפתלי בנט ליאיר לפיד במסגרת מפלגת "ביחד" מציב אותה בצמרת, אך אינו מייצר זינוק משמעותי לעומת כוחן הנפרד של שתי המפלגות.

בסקר כאן 11 הליכוד נותרת המפלגה הגדולה ביותר עם 27 מנדטים, בעוד "ביחד" מקבלת 24. מפלגת ישר של גדי איזנקוט מתחזקת ל-15 מנדטים, הדמוקרטים עומדים על 11, עוצמה יהודית על 9, ישראל ביתנו על 8, ש"ס על 9 ויהדות התורה על 7. חד"שתע"ל ורע"ם מקבלות 5 מנדטים כל אחת. לפי הסקר, כחול לבן, הציונות הדתית, בל"ד והמילואימניקים אינן עוברות את אחוז החסימה. בחלוקה לגושים, גוש נתניהו מקבל 52 מנדטים, הגוש הציוני המתנגד לו 58, וחד"ש ורע"ם - 10. בתרחיש של ריצה משותפת של חד"ש והמפלגות הערביות זוכה הרשימה המאוחדת ב-13 מנדטים.

בסקר חדשות 12 "ביחד" מובילה עם 26 מנדטים, מנדט אחד מעל הליכוד שמקבל 25. ישר של איזנקוט מקבלת 15 מנדטים, הדמוקרטים 10, ישראל ביתנו, ש"ס ועוצמה יהודית 9 כל אחת, יהדות התורה 7, וחד"שתע"ל ורע"ם 5 כל אחת. מתחת לאחוז החסימה נמצאות הציונות הדתית, המילואימניקים, כחול לבן ובל"ד. לפי מפת הגושים, הקואליציה עומדת על 50 מנדטים, מול 70 לאופוזיציה כולה, מהם 10 לחד"שתע"ל ורע"ם. בתרחיש של רשימה ערבית משותפת זו מקבלת 12 מנדטים.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

צעדת ה-1 במאי בנצרת

שבת, 2.5 | פרטים והסעות דרך סניפי המפלגה

המפלגה הקומוניסטית הישראלית סניף ת"א

צעדת ה-1 במאי בתל-אביב

יום שישי, 1.5 בשעה 14:00 | כיכר דיזינגוף

שותפות השלום

יום סולידריות ברחבי הגדה המערבית

יום שישי, 8.5 | הרשמה מראש דרך שותפות השלום

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

ציון יום הניצחון על גרמניה הנאצית

שבת, 9.5 בשעה 10:00 | היער האדום

מזכירות חד"ש

המועצה לבחירת מועמדי חד"ש לכנסת

תתקיים ביום שבת, 16.5, בדיר חנא

השבוע לפי איתי בנימיני

נציג נוער הגבעות

